

[Hans Hansen (Rørby).]

mænd, så sandt vi alle udgør et fribærent, kongeligt folk: ingen almindelig værnepligt med trældom, men folkevævning med frihed!"

Vel er vort forsvarsberedskab et spørgsmål om penge, mange penge, men det er også et spørgsmål, om vi får en betragtelig sikkerhed for de mange penge; det er ca. 2 mill. kr. om dagen, det foreliggende projekt drejer sig om. Men det kan ikke gøres op i penge, da det, hvis det ikke opfylder sit formål, kan betyde vor nationale undergang. Det nytter jo ikke, at en mand, som har en bedrift eller et erhverv, laver sit hus om til en fæstning og sætter pigtråd og anden spærring op omkring sig på en sådan måde og i et sådant omfang, at han ikke kan passe sit erhverv. Det nytter heller ikke, at vi her i landet bygger et militærberedskab op, der overstiger vor økonomiske evne, således at vor sociale standard forringes. Dette ville kun bidrage til at skabe uro, misfornøjelse og femtekolonnevirksomhed og til at undergrave vort nationale, naturlige sammenhold og svække den sunde værnevilje i folket. Jeg er overbevist om, at når vi står overfor den opgave at opfylde vore forpligtelser som medlem af FN og Atlantpagten, thi dette skal vi naturligvis, og indrette et rets- og vagtværn for vort land, da må vi forsøge at bygge det op således, at det falder i tråd med vort folks naturlige indstilling, og således at det ikke nedbryder noget af det bedste i vort folk og ikke underkender eller tilsidesætter den personlige friheds ideal.

Vi må fjerne alt det, det er muligt at fjerne, alt det, som står til hindring, alle de spærringer, der er for den frie handel. Thi på bunden af næsten enhver konflikt mellem folk og stater er der et told- eller et handels-spørgsmål, et havnespørgsmål, et markedseller kolonis-pørgsmål; men om dette tror jeg ikke man behøver at gå i enkeltheder under behandlingen af denne sag.

Vi har i grundlovens § 88 bestemmelsen om, at enhver våbenfør mand er pligtig at stille sin person til rådighed for fædrelandets forsvar, men der står intet om, at det skal være uden vederlag. Vi har endog af en forsvarsminister her i landet fået forelagt et forslag om afskaffelse af tvungen værnepligt. Det var afdøde L. Rasmussen, der i 1930 forelagde sit forslag om omdannelse af hær og flåde til vagtværn og statsmarine. Forslaget gik dengang ud på, at man kunne melde sig „fra rullen“; det var et godt forslag, som jeg mener det er værd at vende tilbage til.

Det er statens opgave at sikre ret og frihed, ja, det er endog dens vigtigste opgave, men jeg tror ikke, denne opgave overhovedet kan løses med tvang eller tvungen værnepligt, men kun ved, at man vækker en naturlig værnevilje i vort folk.

Jeg ser med tilfredshed, at det foreliggende forslag indeholder en bestemmelse, hvorefter der til betjening af de moderne våben indføres en ordning med mather og fenriker. Jeg ved ikke, af hvilken grund man kalder dem det, men navnet er ligegyldigt. Jeg tror, vi kunne indrette os ved at bygge vort værn op med langt kortere tjenestetid end de her foreslåede 12—14 måneder ved at udfylde rammerne med frivillige og med en uddannelsestid på 6—8 måneder under en ordning med de langtidsfunktionærer, som vi skal have til at betjene de moderne våben. Dette tror jeg så meget mere, som vi hverken har tilstrækkelig kaserneplads, officerer eller lærere til de store styrker med den lange tjenestetid.

Jeg peger på dette, fordi der i et udvalg kan blive lejlighed til drøftelse af disse spørgsmål. Vi vil naturligvis arbejde med på det givne grundlag, men vi er klar over, at hvis man kunne gennemføre en frivillig ordning og vække tanken om en værnevilje i hele folket, ville det virke på en ganske anden måde, end hvis man indfører det under tvang. Jeg henviser til, hvad der er sket, og til de beviser, jeg har prøvet at fremlægge her.

Vi vil som sagt i et udvalg arbejde for den bedste løsning, men vi tror ikke på effektiviteten hos et militært beredskab under tvang. Retsforbundets hele indstilling er jo, at vi tager afstand fra tvang, fra alt, hvad der krænker den personlige frihed, og vi vil ikke gå med til et militært beredskab på grundlag af tvungen værnepligt.

Alfred Jensen: I sin fremsættelsestale gav den højtærede forsvarsminister udtryk for, at det gælder om at forsvare landets selvstændighed og retten til selv at vælge de forhold, hvorunder man ønsker at leve.

De forslag, der her er til behandling, minder ved deres indhold og tilblivelseshistorie om, at landet ikke selv bestemmer de forhold, hvorunder det ønsker at leve, eller den måde, hvorpå det ønsker at bygge det militære beredskab op.

Hvis man ser på forslagene tilblivelseshistorie, vil man konstatere, at den ikke stemmer med de ønsker, der var og er i det danske folk. Da vi i 1948 efter folketingsvalget i 1947 tog fat på arbejdet i forsvarskommissionen, meddelte den daværende formand i forsvarskommissionen, det ærede